

Michaela Helclová

2020

Vliv tvaru potravních zdrojů na společenstva afrického koprofilního hmyzu

posudek oponenta bakalářské práce

Bakalářská práce M. Helclové je výsledkem mnohem aktivnější práce studentky, než je na tomto stupni zvykem – po rozsáhlém a zasvěceném rešeršním úvodu následuje vlastní praktická část, založená na autorčině výzkumu v Jižní Africe. Přiznávám, že jsem to nevěděl, když jsem oponování práce přijal, domnívaje se oprávněně, že dokážu zhodnotit rešerši na libovolné téma – tady mi nezbyvá než uvěřit autorce a celé koprofilní gildě naší katedry, že to mají dobře, a věnovat se výslednému artefaktu.

Práce nese mnohé znaky autorské nezkušenosti s psaním odborného textu, navíc textu v češtině, zatímco veškerá literatura je anglická, v tomto případě navíc textu, kde je třeba obcházet různé ošemetné významy. V tomto ohledu autorka svádí boj úctyhodný a vesměs úspěšný („čas položení exkrementu jeho producentem“, „pomocí lopatky bylo docíleno rozplácnutí“ apod.). Text je občas poněkud nemilosrdný ke čtenáři, který není z oboru („... trus karnivorů je... vyhledávaným potravním zdrojem převážně v období tzv. vyžírání“ – přičemž o žádném „vyžírání“, natož „takzvaném“ není nikde ani zmínka).

Konkrétnější poznámky a otázky:

1. Cíle práce práce jsou formulovány jako hypotézy a jako obvykle dost nešikovně. Otázka „liší se dva habitaty?“ není hypotéza, protože se tu nic netvrdí a není tu co testovat, skutečná hypotéza by zněla „dva habitaty se neliší“.
2. Názvy gild moc neodpovídají obsahu („dominantní“, „silní“, „slabí“ zahrnují velmi pestrou čeládku) a navíc představují divné kombinace velikosti, válečství x štolářství a rychlosti zahrabávání – to má nějaký důvod nebo je to zvyk? Tipoval bych, že to budou skupiny dost heterogenní, akorát jejich heterogenitu už nelze odhalit poté, co byly vytvořeny.
3. „U čeledi dvoukřídlého hmyzu (Diptera: Muscidae) jsem zaznamenávala pouze počet larev přítomných v jednotlivých potravních habitatech (celkem 41 larev)“ – skutečně jde o počet jedinců, ne druhů?
4. V Diskusi se píše: „Dá se s jistotou říci, že rozdělení druhů mezi habitaty v rámci denní doby a času usnadňuje jejich koexistenci. Tato prostorová segregace potravního zdroje rozděluje i druhy mravenců. Konkurenčně slabí jedinci vykazovali změnu potravy při přítomnosti silného konkurenta a tato změna jim umožnila snížit kompetiční tlak mezi jedinci (Savolainen & Vepsäläinen 1988). K rozdělení potravních zdrojů dochází i u čmeláků, u kterého aktivnější jedinci prozkoumávají široké spektrum potravních zdrojů, kdežto méně zkušené jedinci bývají málo aktivní při hledání (Pasquaretta a kol. 2019). Rozdělení potravních zdrojů je důležitým mechanismem ve společenstvech s vysokou diverzitou (Takahashi, Tuno & Kagaya 2005).“ – Tento odstavec míchá druhy a jedince – zatímco jedinci v rámci jednoho druhu jsou všichni stejní a liší se právě jenom úspěšností, jedinci

různých druhů mohou mít zcela odlišné strategie. Je něco jiného, když o záhon kedluben soupeří dva zahradníci, anebo zahradník a slimák.

5. Celá kapitola o monopolizaci je (pro laika?) nesrozumitelná – reálně vypovídá o ubývání exkrementů, jistě nějakou činností koprolitů, ale zda si tu někdo něco monopolizuje, není ze zmizení exkrementu úplně jasné. Jako by z toho plynulo přesvědčení, že když se něco děje, je to proto, že to někdo urval pro sebe, jinak se nestane nic, což je jistě pravda, ale od mladého člověka bych čekal víc idealismu, třeba víru ve spolupráci těch malých. (Anebo prostě „monopolizace“ znamená něco jiného než v normální řeči.)

6. V obr. 6 je patrně špatně popsána osa y (zlomek nebo % nebo zlomek %?).

Práce M. Helclové je založená na rozsáhlém výzkumu, zapadá do výzkumného projektu, což zaručuje, že není samoučelná, a je slušně udělaná i napsaná. Rozhodně ji doporučuju k úspěšné obhajobě; se známkou počkám na obhajobu.

V Českých Budějovicích 26. června 2020

prof. RNDr. Jan Zrzavý, CSc.